

може да получи нѣкаква идея за тоя рѣдѣкъ моментъ въ исторiята на революционнитѣ движения. Писани повече да се успокои „европейското общественно мнѣние“ и да се намали отговорността на една съсъдна държава, която е забравила „строгата неутралност“, цитиранитѣ съобщения неможеха повече нѣщо и да съдържатъ.

Но другъ чуждъ документъ има, който допълва нашиятъ разказъ и който се докосва до дѣйствителното положение на нѣщата отъ Гюргево до Козлудуй: този документъ е „дознанието“, снето отъ заинтересуваната компанска власть отъ екипажа на „Радецки“. Ние ще цитираме изцѣло това дознание, защото признаваме, че туй е една необходимостъ и единъ нашъ дългъ. Документътъ — съ прѣдварителната вѣра, че е автентиченъ —, дава релефна прѣдстава за началото и края на събитието.

Ето това „копие“ — прѣводъ отъ нѣмски: ¹⁾

„Копие отъ протоколитѣ, снети отъ офицеритѣ и отъ служащитѣ на парахода „Радецки“ по извършениятъ подвигъ на 29. май 1876. година (новъ стилъ) отъ българскитѣ възстанници, които съ силата на оржжието сж заставили да ги извадятъ при Козлудуй.

Изслѣдването стана по разпореждането на главната дирекция на Дунавското параходно дружество чрѣзъ агенцията въ Оршова, въ присѣйствието на инспектора на параходитѣ (началника на 5-то отдѣление на инспекторството въ Турно-Северинъ) и въ присѣйствието на инспектора на агенцията въ Оршова. Снетиятъ оригиналенъ протоколъ е написанъ на канцеларска книга и слѣдва точно по изложения порядѣкъ,

¹⁾ Понеже очаквания прѣписъ отъ оригинала не ни пристигна на врѣме, ние цитираме — съ възможнитѣ стилистични поправки — горниятъ протоколъ по прѣписътъ, който си е доставилъ покойниятъ З. Стояновъ за сжщата цѣль.